

BUGUNGI KUNDA EKOLOGIK MUAMMOLARNING AHOLI
SALOMATLIGIGA SALBIY TA'SIRI

Azimova Maftuna Muhammadamin qizi,

Qo'qon universiteti o'qituvchisi

Maftunaazimova67@gmail.com

Tel: (88) 811-67-57

Qo'qon universiteti Filalogiya tillarni o'qitish ingliz tili Turizm va

iqtisodiyot yo'nalishi

3-25-guruh talabasi

Hasanboyeva Mohinur Rustamjon qizi

Tel: +998 211240721

Muqimovagulirano54@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada bugungi kunda yuzaga kelayotgan ekologik muammolar va ularning aholi salomatligiga ko'rsatayotgan salbiy ta'siri ilmiy asosda tahlil qilinadi. Atrof-muhitning ifloslanishi, iqlim o'zgarishi, suv va tuproq resurslarining degradatsiyasi inson organizmiga qanday xavf tug'dirayotgani ochib beriladi. Shuningdek, ekologik muammolarni kamaytirish orqali aholi salomatligini yaxshilash yo'llari yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: ekologiya, aholi salomatligi, atrof-muhit ifloslanishi, iqlim o'zgarishi, sog'lom turmush tarzi.

Kirish. Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti bilan bir qatorda ekologik muammolarning keskinlashuvi inson salomatligiga jiddiy xavf tug'dirmoqda. Sanoatning rivojlanishi, urbanizatsiya jarayonlarining tezlashuvi va tabiiy resurslardan nazoratsiz foydalanish ekologik muvozanatning buzilishiga olib

kelmoqda. Ekologik holatning yomonlashuvi esa aholi o'rtasida turli kasalliklarning ko'payishiga sabab bo'lmoqda. Shu bois ekologiya va sog'liq o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni o'rganish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir.

Havoning ifloslanishi ekologik muammolar ichida eng xavflilaridan biri hisoblanadi. Atmosferaga chiqarilayotgan zararli gazlar, chang va toksik moddalar nafas olish tizimiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Natijada astma, surunkali bronxit, o'pka saratoni va yurak-qon tomir kasalliklari ko'paymoqda. Ayniqsa, bolalar va keksalar havoning ifloslanishiga nisbatan sezuvchan bo'lib, ularning immun tizimi tez zararlanadi. Toza ichimlik suvi inson hayoti uchun muhim ahamiyatga ega. Biroq sanoat chiqindilari, qishloq xo'jaligida qo'llaniladigan kimyoviy moddalar va maishiy chiqindilar suv havzalarining ifloslanishiga olib kelmoqda. Ifloslangan suvdan foydalanish ichak infeksiyalari, gepatit, parazitlar kasalliklar va zaharlanish holatlarining ortishiga sabab bo'ladi. Bu esa umumiy sog'liq darajasining pasayishiga olib keladi. Tuproqning degradatsiyasi va zaharli moddalar bilan ifloslanishi oziq-ovqat mahsulotlari sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Pestitsidlar va og'ir metallar meva-sabzavotlar tarkibida to'planib, inson organizmiga o'tadi. Buning oqibatida allergik kasalliklar, gormonal buzilishlar va surunkali kasalliklar yuzaga keladi. Oziq-ovqat xavfsizligining buzilishi aholi salomatligiga jiddiy tahdid soladi. Iqlim o'zgarishi va uning oqibatlari Iqlim o'zgarishi global ekologik muammo sifatida inson salomatligiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Haroratning ko'tarilishi issiq urishi, yurak kasalliklari va suvsizlanish holatlarining ko'payishiga olib keladi. Shuningdek, iqlim o'zgarishi yuqumli kasalliklarning tarqalish hududini kengaytirib, yangi epidemiologik xavflarni yuzaga keltirmoqda. Ekologik muammolarni bartaraf etish yo'llari Aholi salomatligini muhofaza qilish uchun ekologik muammolarni

kamaytirish zarur. Ekologik toza texnologiyalarni joriy etish, chiqindilarni qayta ishlash, yashil hududlarni ko'paytirish va ekologik qonunlarga qat'iy rioya qilish muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari, aholining ekologik madaniyatini oshirish sog'lom jamiyatni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Xulosa qilib aytganda, ekologik muammolar aholi salomatligiga jiddiy salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Atrof-muhitni muhofaza qilish inson hayotini asrash bilan chambarchas bog'liqdir. Barqaror ekologik muhitni ta'minlash orqali sog'lom avlodni voyaga yetkazish mumkin. Shu sababli ekologik masalalar davlat va jamiyat miqyosida ustuvor yo'nalish bo'lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ekologiya buzilishining inson salomatligiga ta'siri maqola. O'zbekiston Respublikasi Toshkent sh.Alfraganus universityning 2-kurs Logo-23/4 talabasi S.M.Eshmetov.

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Environmental_health

3. Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences Hosted online from Toronto, Canada. Date: 5th November,

2024 ISSN: 2835-5326 Website: econferenceseries.com

5. Temirova. M. M. Tasks of the preventive inspector in raising the level of legal culture of the population and studying public opinion Interdiscipline innovation and scientific research conference international scientific-online conference part 20 may 15th collections of scientific works london 2024

6. Temirova M. M. РЕФОРМЫ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УЗБЕКИСТАНА И СТРАТЕГИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА (1991–2025 EuroAsian International Scientific Online Conference Volume 5 Issue 1 | 2026 | International conference on multidisciplinary studies and education (Fransiya xalqaro konferensiya)

7. Temirova M.M. Jamoat tartibini saqlashning tarixiy bosqichlari Bosma O‘z MU xabarlarlari 2025/11 (mahalliy OAK) 20-24

8. Azimova, M. M.(2025). SOBIQ SHO'ROLAR VA SOVETLAR HUKUMRONLIGI DAVRIDA O'ZBEKISTONDA TIBBIYOT TARIXI. B THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES (T. 4, Выпуск 20, сс. 42–46). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16626069>

9. Azimova M.M. FARG‘ONA VODIYSIDA O‘TISH DAVRI BOSQICHLARIDA SOG‘LIQNI SAQLASH SOHASINING MODDIY.<https://esiconf.org/index.php/MRIATS/issue/view/89> Angliya xalqaro konferensiyasi.

10.Temirova M.M. Farg‘ona viloyat radiosi tarixiga doir ayrim mulohazalar FarDU Ilmiy xabarlarlari – 2019. – № 5. –. (07.00.00. №.32).

11. Islomov A. L. Economic cooperation between Uzbekistan and Azerbaijan in the 21st century.Edu vision journal of Innovations in pedagogy educational Advencements volume 01. ISSUE 02. Feburary 2025.ISSN €: 3061-6972.

12.Azimova M.M. Farg‘ona vodiysida o‘tish davri bosqichlarida sog‘liqni saqlash sohasining moddiy texnik holati. Humanities science xalqaro jurnali. INSONSHUNOSLIK FANLARI JURNALI 2-jild, 1-son (yanvar, 2026). – B. 53.

